

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BiH

SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU

MAJMUNSKKE BOGINJE: DEZINFEKCIJA KUĆANSTVA I NEZDRAVSTVENIH OBJEKATA

Ovaj dokument daje razmatranja o čišćenju i dezinfekciji nezdravstvenih objekata kao što su domovi i automobili koji mogu biti kontaminirani virusom majmunskih boginja.

1. Svrha dezinfekcije kućanstva

Majmunske boginje se šire između ljudi izravnim kontaktom s infektivnim osipom, tjelesnim tekućinama ili respiratornim izlučevinama tijekom produljenog kontakta licem u lice. Prijenos virusa moguć je od pojave prvih simptoma do odvajanja krasta i potpunog zacjeljivanja kože. Tijekom zaraznog razdoblja, tjelesne tekućine, respiratorne izlučevine i materijal lezija od ljudi s majmunskim boginjama mogu kontaminirati okoliš. Poznato je da su poksvirusi otporni i mogu preživjeti u posteljini, odjeći i na površinama u okolišu, osobito u mračnim, hladnim okruženjima s niskom vlagom. U jednoj studiji, istraživači su pronašli živi virus 15 dana nakon što je pacijentov dom ostao prazan. Studije pokazuju da drugi blisko povezani ortopoksvirusi mogu preživjeti u okruženju sličnom kućanstvu tjednima ili mjesecima. Porozni materijali (posteljina, odjeća itd.) mogu sadržavati živi virus dulje vrijeme od neporoznih (plastika, staklo, metal) površina.

Ortopoksvirusi su vrlo osjetljivi na UV svjetlo. Unatoč sposobnosti ortopoksvirusa da opstanu u okolišu, oni su također osjetljivi na mnoge dezinficijense, a dezinfekcija se preporučuje za sva područja (kao što su dom i vozilo) u kojima je osoba s majmunskim boginjama boravila, kao i za predmete za koje se smatra da mogli biti potencijalno kontaminirani.

1.1. Dezinfekcijska sredstva

Koristite registrirana dezinfekcijska sredstva. Slijedite sve upute proizvođača za uporabu, uključujući koncentraciju, vrijeme kontakta i rukovanje. Prilikom odabira dezinficijensa važno je uzeti u obzir sve moguće opasnosti po zdravlje, ne miješati dezinficijense niti dodavati druge kemikalije.

Slijedite ove korake za sigurnu i učinkovitu upotrebu dezinfekcijskog sredstva:

- Provjerite registracijski broj na proizvodu.
- Slijedite upute proizvoda. Označite "mjesto korištenja" i "vrste površina" kako biste bili sigurni da je ovo pravi proizvod za vašu površinu. Zatim pročitajte "izjave o mjerama opreza".
- Obavezno operite površinu sapunom i vodom ako upute spominju prethodno čišćenje ili ako je površina vidljivo prljava. Prljavština može spriječiti djelovanje dezinficijensa.
- Površina bi trebala ostati mokra onoliko vremena koliko je navedeno kako bi se osigurala učinkovitost proizvoda. Ponovno nanesite ako je potrebno.

1.2. Čišćenje i dezinfekcija

Tijekom kućne izolacije, osobe s majmunskim boginjama trebale bi redovito čistiti i dezinficirati prostore u kojima se nalaze kako bi ograničile kontaminaciju kućanstva.

- Osobe s majmunskim boginjama koje se izoliraju same kod kuće trebaju redovito čistiti i dezinficirati prostore u kojima se nalaze, uključujući površine i predmete koje često dodiruju, kako bi ograničili kontaminaciju kućanstva. Higijena ruku obavlja se sredstvom za dezinfekciju ruku na bazi alkohola koje sadrži najmanje 60% alkohola ili pranjem ruku sapunom i vodom.
- Osobe s majmunskim boginjama koje se izoliraju u domu s drugima koji nemaju majmunske boginje trebaju slijediti smjernice za izolaciju i kontrolu infekcije, a sve zajedničke prostore, uređaje ili predmete treba dezinficirati odmah nakon upotrebe.
- Osobe koje su se oporavile od majmunskih boginja i čiji je period izolacije završio trebaju provesti temeljitu dezinfekciju svih prostorija.
- Ako čišćenje i dezinfekciju obavlja netko drugi, a ne osoba s majmunskim boginjama, ta bi osoba trebala nositi barem jednokratne medicinske rukavice i medicinsku masku.
- Dezinficirajte predmete i površine koje su bile u izravnom kontaktu s kožom osobe s majmunskim boginjama, ili često u prisutnosti osobe s majmunskim boginjama, tijekom izolacije. Ako niste sigurni, dezinficirajte.
- Nemojte suho uklanjati prašinu niti brisati jer se time mogu širiti zarazne čestice. Poželjne su metode mokrog čišćenja kao što su dezinfekcijske maramice, sprejevi i brisanje. Usisavanje je prihvatljivo korištenjem usisavača s visokoučinkovitim zračnim filtrom. Ako nije dostupno, osigurajte da osoba koja usisava nosi zaštitnu masku.

Očistite i dezinficirajte kućanstvo sljedećim redoslijedom:

- Sakupite i spremite u zapečaćenu/dobro zavezanu duplu deblju vreću sav otpad kao što su zavoji, papirnati ručnici, ambalaža od hrane i slično.
- Skupite kontaminiranu odjeću i posteljinu prije prije čišćenja prostorije. Nemojte tresti posteljinu jer bi to moglo raspršiti zarazne čestice.
- Očistite i dezinficirajte tvrde površine, kućanske predmete i namještaj.
- Očistite i dezinficirajte tepihe i podove.
- Zbrinite otpad.

1.3. Rublje (odjeća, posteljina, tkanina)

- Rabljenu ili kontaminiranu odjeću, posteljinu, ručnike i druge predmete od tkanine treba čuvati do pranja. Ukoliko je moguće osobe s majmunskim boginjama trebale bi same rukovati i prati svoje prljavo rublje. Rublje se ne smije miješati s rubljem ostalih ukućana.
- Zaprljano rublje se nikada ne smije tresti ili njime rukovati na način koji može širiti zarazne čestice.
- Prenesite zaprljano rublje koje želite oprati u nepropusnu posudu ili vrećicu koja se nakon toga može dezinficirati. Alternativno, može se koristiti vrećica od tkanine koja se također može prati zajedno s zaprljanim predmetima.

1.4. Tvrde površine (i neporozna unutrašnjost automobila)

- Redovito čistite i dezinficirajte površine i predmete koje često dodirujete kao što su stolovi, radne ploče, ručke na vratima, ručke za ispiranje WC školjke, slavine, prekidači za svjetlo i podovi, unutarnje površine hladnjaka, zamrzivača, drugih uređaja, unutarnje prostore ormarića ili ladica ako im je pristupila osoba s majmunskim boginjama.
- Predmeti i površine u domu koji vjerojatno nisu bili u kontaktu s osobom dok je bila bolesna od majmunskih boginja ne moraju se dezinficirati.
- Operite zaprljano posuđe i pribor za jelo u perilici posuđa s deterdžentom i vrućom vodom ili ručno s vrućom vodom i sredstvom za pranje posuđa.

1.5. Tapecirani namještaj, tepisi i mekani namještaj (i porozne unutrašnjosti automobila)

- Ako je osoba s majmunskim boginjama imala izravan kontakt s kožom i/ili prekomjerno istjecanje tekućine iz osipa na mekani namještaj, poput tapeciranog namještaja, tepiha i madraca, može se razmotriti čišćenje parom.
- Ako je osoba s majmunskim boginjama imala minimalan kontakt s mekim namještajem, dezinficirajte površinu dezinficijensom koji odgovara površini.

1.6. Odlaganje otpada

Općenito, upravljanje otpadom iz domova, uključujući i one ljudi s majmunskim boginjama koji se nalaze u izolaciji kod kuće, trebalo bi se nastaviti normalno.

- Osoba s majmunskim boginjama treba koristiti namjensku, obloženu kantu za smeće u prostoriji u kojoj se izolira.
- Sve rukavice, zavoje ili drugi otpad i predmete za jednokratnu upotrebu koji su bili u izravnom kontaktu s kožom trebaju se staviti u zapečaćenu/dobro zavezanu duplu deblju plastičnu vreću, a zatim baciti u namijenjeni kontejner za smeće koristeći pri tome zaštitne rukavice.

2. Izvori podataka:

- <https://www.cdc.gov/poxvirus/monkeypox/pdf/monkeypox-interim-guidance-for-household-disinfection-508.pdf>
- <https://www.cdc.gov/poxvirus/monkeypox/pdf/guide-f-2022-508.pdf>
- <https://www.cdc.gov/hai/pdfs/ppe/PPE-Sequence.pdf>